

UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”
FACULTATEA DE TEOLOGIE REFORMATĂ
ISTORIA BISERICII

Reînnoirea învățământului franciscan în secolul XX.
în Ungaria

TEZĂ DE DOCTORAT

CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC :

PROF. DR. DESIDERIU BUZOGÁNY

DOCTORAND:

BARNA TIBOR

CLUJ-NAPOCA

2012

Continut

1. Introducere	6
2. Pedagogia franciscana si identitatea.....	11
2.1 Pedagogia fondatorului de regulament	11
2.2 Structura Ordinului Franciscan.....	14
2.3 Identitate franciscana-Tineret franciscan	16
2.4 Provinciile maghiare	18
2.4.1 Prima provincie	19
2.4.2. Provincii noi	22
2.5 Scolarizare franciscana in Ungaria	29
2.6 Rezumat	41
3. Invatamintul maghiar in perioada interbelica	43
3.1 Educatia publica in anii 1920	43
3.2 Politica lui Klebelsberg, reforme.....	47
3.3 Educatia politica al lui Homan Balint	57
3.4 Cercetasi	61
3.5 Rezumat	60
4. Relatia dintre stat si Biserica intre cele doua razboaie mondiale	64
4.1 Motivele pentru sprijinirea bisericii	64
4.2 Reprezentare in parlament	65
4.3 Situatiia educatiionala a bisericii in privinta scolilor	67
4.4 Rezumat.....	70
5 Fondarea scolii franciscane in Esztergom	71
5.1 Primi pasi pentru crearea liceului	72
5.2. Liceul real Sfintul Anton	80
5.2.1 Constructii	81
5.2. 2 „Imagini” din primii ani ai liceului Franciscan.....	82
5.2.2 1Corp sanatos, minte sanatoasa.....	89
5.2.2 2Muzeul de istorie militara.....	91
5.2.2.3. „Patronajul artelor”	94

5.2.2.4. Internatul	95
5.3. Sistemul educational-materiale didactice	99
5.4. Personalul didactic, pastorală, asistență socială, funcționare literară.....	101
5.5. Asociații în cadrul școlii.....	103
5.6. Domenii educaționale accentuate.....	104
5.7. Autoritățile superioare ale liceului.....	106
5.8. Vicisitudinea anilor de război.....	107
5.9. Rezumat.....	110
6. Schimbarea vieții politice în anii de după război.....	112
6.1. Consecințele influenței sovietice-situația politică de după 1945.....	113
6.2. Rezumat.....	116
7. Educația politică în timpul dictaturii comuniste.....	118
7.1. Reforma școlară după război.....	118
7.2. Proiecte de reformă.....	120
7.2.1. Programul micilor proprietari.....	120
7.2.2. Ideile de învățămînt ale lui László Németh.....	122
7.3. Importanța colegiilor poporului.....	125
7.4. Naționalizarea școlilor.....	128
7.5. Școlarizarea în timpul comunismului.....	132
7.6. Rezumat.....	137
8. Situația Bisericii Catolice după cel de-al doilea război mondial.....	139
8.1. Impulsurile vieții religioase.....	139
8.2. Schimbări în viața Bisericii Catolice.....	142
8.3. Atac împotriva bisericilor.....	144
8.3.1. Naționalizarea școlilor religioase.....	145
8.3.2. Atacuri împotriva bisericii protestante și bisericii catolice.....	148
8.3.3. Retragerea autorizației de funcționare a ordinilor religioase.....	153
8.3.4. Acordul încheiat cu Biserica Catolică.....	158
8.4. „Semnificația” mișcării pentru pace a preoților.....	164
8.5. Plasamentul sub supravegherea statului a guvernului bisericesc.....	166

8.6. Rezumat.....	170
9. Istoria din 1945 a scolii franciscane din Esztergom.....	173
9.1. Viata scolara la sfirsitul razboiului.....	174
9.2. Dificultatile studentilor in ce priveste furnizarea lor.....	178
9.3. Scoala primara.....	179
9.3.1. Personalul didactic al scolii elementare si autoritatile scolare.....	182
9.3.2. Evolutia numarului de studenti si originea lor.....	184
9.3.3. Echipament- Educatie in afara orelor de scoala.....	185
9.3.4. Relatia cu parintii.....	188
9.4. 1848-Centenarul aniversar.....	189
9.5. Liceul celor ce muncesc.....	192
9.6. Istoria liceului si al internatului pina la nationalizare.....	199
9.6.1. Situatiia internatului.....	200
9.6.2. Soarta muzeului de istorie militara-un atac direct impotriva scolii.....	202
9.6.3. Profesorii din liceu intre anii 1945-1948.....	203
9.6.4. Cluburi de tineret, guvernul elevilor, examenele de bacalaureat.....	205
9.7. Nationalizare.....	209
9.8. Liceul Sportiv.....	212
9.9. Deplasarea calugarilor din Esztergom si repornirea scolii.....	214
9.10. Rezumat.....	222
10. Perioada dintre 1956-1990 un scurt ghid.....	225
11. Sondaj pe baza de chestionar al fostilor elevi din rindul franciscan.....	227
11.1. Datele sondajului de cercetare.....	228
11.2. Evaluarea chestionarelor.....	228
11.3. Rezumat.....	248
12. Recapitularea ideilor-Sfirsit.....	251
13. Atasamente.....	256
14. Bibliografie.....	278

Cuvinte cheie: ordin franciscan, scolarizare, educatie publica, relatia dintre biserica si stat, reforma scolara, clasa de mijloc, nationalizare, pornire si repornire, tipuri de scoli, internate, controlul de stat, invatamintul religios, valorile crestine, zone de invatamint accentuate.

Justificarea temei

Cine a fost crescut intr-o familie crestina, constient sau inconstient le afecteaza viata de la invataturile lui Isus Hristos. Atunci cind copilul isi continua invatamintele in spiritul acastor scoli, acesta devine mai tare cu fuziunea dintre credinta crestina si sistemul sau de valori. Desi nu se poate generaliza, acesta a fost adevarat cu mult timp in urma si este adevarat si in zilele noastre.

In alegerea tezei de doctorat a avut un rol esential implicarea personala, deoarece am invatat intr-un liceu franciscan. O scoala religioasa care este prezenta de sute de ani in istoria tarii noastre.

In ciuda lungii istorii si in zilele noastre este util sa aflam modul prin ce fel de principii si in ce fel de circumstante si-au efectuat lucrurile in acest domeniu. Crestinismul in Ungaria este egal cu statalitatea, iar educatia este strins legata de bisericile crestine de mai multe secole. In lunga istorie a educatiei maghiare au trecut secole, astfel ca diferitele tipuri de scoli din tara, nu au fost organizate intr-un singur corp. Inainte de domnia lui Carol al III-lea, scolile religioase sau organizat si au facut parte din ierarhia bisericii¹. Dezvoltarea scolilor a fost influentata foarte serios de starea tarii in perioada secolului XVI si XVII.² Scolile conduse de calugari deja functionau in perioada aceea³. In timpul absolutismului scolile au devenit mai mult o chestiune politica. Carol al III-lea a recunoscut importanta acestora si a dispus scolile in custodie regala.

Decretul de invatamint dezvoltat de Ürményi József a adus o schimbare radicala in educatie, acesta fiind legat si de numele Mariei Tereza⁴. In primele secole moderne, franciscanii au mentinut un numar de scoli secundare, dar tot ei au preluat scolile iezuite secundare dizolvate. In perioada iluminismului si a noilor idei, ca urmare a interventiei statului ei pe rind si-au pierdut scolile. La inceputul secolului XX, ei nu mai dispun de nici o scoala, dar spre sfirsitul secolului ordinul are doua licee si o scoala secundara. In aceasta

¹ Hóman Bálint si Szekfű Gyula Istorie Maghiara vol IV Budapesta 1935 pag. 380 si pag. 529

² Gond Imre-Niederhauser Emil: Habsburgii Budapesta 1998 Pag.49

³ Benedek András-Mezsei Gyula Tomyosi Nagy Éva: Sistemul de invatamint Public si organizatia educationala Budapesta 2009. pag. 53

⁴ Homan Bálint si Szekfű Gyula vol IV 1935 pag.53

teza de doctorat vom cunoaste viata unei scoli din perioada aceasta schitind educatia si biserica politica.

Structura tezei si rezultatele

Trebuie examinat acel ordin religios cu a carei scoala as dori sa discut despre educatia monahala din prima jumătate a secolului XX in Ungaria.

Vom vedea constructia Ordinului franciscan si activitatea lui pe teritoriul Regatului Ungariei. Identitatea franciscana si scolarizarea in secolele anterioare, sint un bun exemplu pentru a invata bazele proprii dupa perioada de testare si sistemul de invatamint din Ungaria.

In perspectiva structurii tezei apare intrebarea de ce as vrea sa arat tocmai aceste doua perioade. Motivul este urmatorul: In secolul XX este cea mai importanta scoala din Esztergom, a carei pornire a fost un efort foarte mare din partea ordinului franciscan. Aici nu ma gandesc in primul rind la eforturi financiare. Faptul ca in Esztergom a fost deschis un liceu al franciscanilor a necesitat o organizare foarte serioasa si multe relatii.⁵

„implementare”. Apoi dupa 1948, dupa nationalizare au trebuit sa lupte din nou pentru asi recapata scolile si pentru a reporni sistemul. Aceste doua perioade sunt cele mai studiate in viata scolii monahale. In prima parte (capitolul 1-5) intentionez sa arat aceasta munca grea. In acelasi timp este necesar sa cunoastem educatia contemporana si situatia politica a bisericii. Exista mai multe motive. Pe de o parte ca in perioada interbelica isi deschide portile scoala despre care vorbim, pe de alta parte vom vedea in capitolul al patrulea de exemplu, ca, atunci cind biserica si statul merg pe acelasi drum in ciuda relatiei foarte bune totusi apar dificultati destul de serioase intre ele. Daca nu exista nici un adversar ideologic, si atunci se poate produce tensiune in rindul celor care fac parte din aceasi tabara.⁶ Intre cele doua razboaie mondiale exista doi ministrii ai Educatiei a caror activitate este semnificativa. Despre domeniul lor de activitate si despre activitatea lor vom afla mai multe in capitolul a treilea. Se pot aduce argumente despre eficienta activitatii lui Klebelsberg dar nu exista nici o indoiala ca au fost penetrate o serie de reforme in invatamintul maghiar. Statisticile arata ca una dintre cele mai semnificative este rata analfabetismului care in anii 1930 a scazut de la 15% la 10%⁷. In aceasta sectiune va explic de ce aceasta politica a fost continuata nu numai de Klebelsberg si Hóman, dar si de alti ministrii ai invatamintului.

⁵ MOL K 592, 550/1931 capitolul 25 si 28

⁶ Historia Domus pag.191

⁷ Salamon Konrád: Istoria Maghiara 1914-1990 Budapesta pag.87

Paralel cu aceasta in capitolul al cincilea voi examina cum se adapteaza scoala franciscana din Esztergom la aceasta metoda. Vom vedea daca au fost inima sistemului invatamintul maghiar, valorile crestine, vom vedea cei mai buni profesori carora le datoreaza scoala existenta. Trecem in revista etapele mentionate anterior la crearea scolii, vom cunoaste mai multe despre viata institutului inclusiv materialele didactice mondene, politica in domeniul educatiei, zone accentuate de invatamint.

Vom primi raspuns la intrebarea, cum a trebuit sa arate liceul in vremea aceea si cum a aratat sistemul de supraveghere. Scoala este strins legata de Muzeul Razboiului, care a fost plasat in interiorul Institutului si a carei semnificatie o voi descrie in partea a doua a capitolului al cincilea. Pe scurt voi vorbi despre viata din Esztergom din timpul razboiului, care a fost exemplara in unitatea parintilor franciscani si a calugarilor benedictini.⁸ In anii 1930, liceul s-a extins in mod constant, numarul copiilor⁹ a crescut in mod eficient. In partea a doua (capitolul 6-9) – la fel ca in prima-voi prelucra politica contemporana educationala si viata scolara din Esztergom.

In capitolul al saselea voi discuta scurt despre situatia din Ungaria, dupa cel de-al doilea razboi mondial. Statutul politic al contrastului dintre cele doua perioade de importanta este cunoscut: Ungaria a fost invinsa in cel de-al doilea razboi mondial, si inainte de sfirsitul anului a ajuns in sfera influentei sovietice.¹⁰ Dupa cum stim aceasta va definii urmatorii 45 de ani in sistemul politic al tarii. Puterea ajunge in mina unei comunitati politice, care este cunoscuta ca avind o ideologie atee si anti-clericala.¹¹ Sustin ca dupa democratia de scurta durata, in ce mod si prin ce mijloace a inceput constructia dictaturii comuniste. In capitolul urmator vom vedea ideile educationale si reformele care sunt definite in urmatoarele decenii si care au determinat invatamintul public maghiar¹².

Se introduce printre altele sistemul de stimulare 8+4 ani scolar, care este un caracteristic si in zilele noastre ale educatiei publice maghiare. Reforma scolara de dupa razboi a afectat si viata scolii franciscane. Voi descrie detaliat procesul de nationalizare al scolilor, deoarece legea¹³ XXXII din 1948 a schimbat radical viata lor.

⁸ Historia Domus pag.305

⁹ Ordinul Sfintul Francisc numit de Sfinta Maria buletinul Scolii inalte Sf. Anton de Esztergom publicat de P. Weiss J. Rikárd direktor Esztergom 1939 pag. 75

¹⁰ Pe marginea decalajului Rapoarte confidentiale MTI 22 iulie1943-10 martie 1944 Publicat de Balogh Margit-Andreides Gábor-Z Karvalics László-Tátrai Gábor-Budapesta 2006 pag. 204

¹¹ Salamon Konrád 1998 pag. 163

¹² Unger Mátyás-Szabolcs Otto: Istoria Ungariei Budapesta 1979 Pag. 390-391

¹³ Balogh Sándor-Gergely Jenő-Izsák Lajos-Jakab Sándor-Pritz Pál-Romsics Ignác: Ungaria in secolul XX Budapesta 1986

Ca urmare a legii au fost preluate de stat 5437 de scoli primare, 98 de licee de formare a cadrelor didactice, precum si 113 licee. Numarul cadrelor didactice care au fost preluate de stat a ajuns la aproape 18000 de persoane.¹⁴

Acest proces a fost insotit de o activitate de pregatire din care putem trage consecintele sistemului. Aceste evenimente trebuie sa fie vazute ca sa putem evolua in mod corespunzator circumstantele prin care au lucrat urmasii Sf. Francisc pentru tineretul maghiar.

In capitolul al optulea voi explica starea si evolutia relatiei de dezvoltare dintre biserica crestina si Stat. Aici devine clar care sunt instrumentele si modul de utilizare pe care le-a folosit puterea comunista pentru a ingenuchia liderii bisericii. Vom vedea unde a condus rezistenta acestora. Aceasta teza prezinta in mod clar dovezi ca liderii bisericii din aceasta perioada au fost pusi in fata celor mai mari provocari.¹⁵ Anul 1948 este un an decisiv in istoria maghiara. In anul centenarului de la 1848 a inceput dictatura comunista. in Ungaria, care s-a dezlantuit salbatic de-a lungul urmatoilor ani.

Una din primele lor actiuni-dupa cum am spus-a fost nationalizarea scolilor.

Prin prezentarea constringerii in genunchi a Bisericii Crestine voi discuta pe scurt despre acordul incheiat cu Biserica Catolica, etapele care conduc la acest drum (cum ar fi relocarea da calugari, etapa de negociere).

Este important sa mentionam asa numita miscare a preotilor pentru pace si activitatea Oficiului de Stat pentru activitatile Bisericii. In acest context, in capitolul al noualea am analizat viata scolii din anii de dupa razboi, nationalizarea, si apoi re-pornirea scolii, si as dori sa prezint circumstantele acestuia.

Scoala franciscana din Esztergom arata o imagine foarte plina de evenimente in perioada 1945-1950. Dupa terminarea luptelor s-au schimbat toate fata de perioadele anterioare.

Parintii franciscani au trebuit sa se adapteze la multe lucruri noi, deoarece s-a restructurat sistemul de invatamint.

Scoala primara, desi a fost de scurta durata, totusi se poate spune ca a fost considerata ca succes. Una din cele mai importante schimbari fata de trecut, au fost acei copii ale comunitatilor din jur care au inceput scoala in aceste institutii.¹⁶

„Elevii de sapte ani” (potrivit noilor reglementari) au contribuit pe 6 mai la prima Sfintenie. Acesti baieti au fost cu exceptie din Esztergom.¹⁷

¹⁴ Balogh – Gergely – Izsák – Jakab – Pritz – Romsics 1986. 333. p.

¹⁵ Bertényi Iván- Gyapai Gábor: Istoria scurta a Ungariei Budapesta, 1992. 585. p. és Salamon Konrád

¹⁶ Anuarul scolii catolice franciscane Sfantul Anton din Esztergom din anulé scolar 1946-1947 Publicat de P. Pócza Szalvator director Esztergom 1947 pag.4

Scoala franciscana din Esztergom a refuzat sa fie o institutie de invatamint de elita. Exista dovezi ca elevii au fost selectati din familii sarace si din familii ale clasei de mijloc.¹⁸

Competentele profesionale ale franciscanilor ilustreaza cit de repede reusesc sa obtina conditiile tehnice si materiale pentru functionarea generala a scolii. In ciuda faptului ca foarte multe tipuri de oameni si scoli s-au intors intre peretii institutului si al manastirii, in aceste vremuri grele, nici odata nu au oferit vreun motiv pentru combaterea acestora.

Este adevarat, vom vedea ca acest lucru nici nu a fost necesar pentru a atinge obiectivele regimului comunist creat pentru el. Un exemplu bun este cazul lui P. Szólás Ambrus.¹⁹

Mai discut printre altele faptul ca nu numai copiii ci si parintii au nevoie de ajutor si de indrumare. Aceste abordari pedagogice sint valabile si pentru perioada curenta. Pe langa scoala generala, prelucrez si celelalte tipuri noi de scoala care au functionat in aceasta perioada intre peretii institutului.

In toamna anului 1946 a fost infiintata scoala de lucrator, oameni care si-au efectuat studiile –in timp scurt- printre zidurile liceului franciscan²⁰.

Prin prelucrarea istoriei unei clase am folosit ca sursa memoriile unei eleve, care a spus, ca a fost o experienta minunata pentru acesti adulti sa aiba astfel de profesori respectati.

La nivel national nu sunt multe scoli care se pot lauda ca in interiorul zidurilor lor au invatat adulti, care si-au luat cu succes examenul de bacalaureat.

A treia scoala, liceul a functionat in acelasi cadru obisnuit mai multi ani pina la nationalizare. In semn de recunostinta un exemplu foarte bun este ca liderul sindical al profesorilor in orasul Esztergom a fost ales preotul Farkas László. „Ceea ce am putut face pentru credinta, fara a se deteriora dreptul canonic si disciplina in biserica este ca nu ne-am exclus cum au facut acest lucru multi preoti si calugari. Multi oameni ne-am in scris in Societatea Culturala Maghiara-Sovietica, am mers la spectacolele lor, am invatat ieftin limba rusa si nu am refuzat prietenia necredinciosilor. O armata de duhovnici comunisti frecventeaza comunitatea, si in fiecare duminica, cu citeva exceptii dar isi indeplinesc obligatiile religioase.” Asa s-a putut intimpla ca primul presedinte al sindicatului profesorilor a fost P. László²¹. In urma nationalizarii, franciscanii au pierdut doar o singura scoala. Apoi datorita conventiei dintre Biserica Catolica si Stat au primit inapoi manastirea si scoala lor. In capitolul noua voi revizui ce fel de „legende” sunt in constiinta

¹⁷ Historia Domus 342. p.

¹⁸ Anuarul scolii generale franciscane Sf. Anton din Esztergom 1947 pag. 24

¹⁹ Oameni liberi 1946 30. aprilie pag. 3.

²⁰ Historia Domus 328. p.

²¹ Historia Domus 335. p.

publica a franciscanilor despre acest lucru. P. Nagy Aristid este o figura proeminenta a scolii din Esztergom. Acesta are merite nepieritoare nu numai la pornirea scolii din 1931, ci si la repornirea ei.

Sute de elevi care au invatat intre zidurile institutiilor, fie in viata de zi cu zi, fie un simplu muncitor, fie parinti, s-au angajat sa indeplineasca sarcinile generate lor de Dumnezeu.

Voi arata prin ce proportii au ales tinerii care au terminat in Esztergom diferite profesii in anii 1930, dupa razboi si dupa tranzitie. Este interesant si faptul ca viata religioasa, o viata in conformitate cu invataturile Bisericii cum a fost intreprins de acesti baieti.

In „ultima parte” a acestui eseu am de gind sa dovedesc acest lucru. Desi o parte considerabila din acest eseu prezinta intimplarile din prima parte a secolului XX, totusi poate sa ne faca curiosi cu privire la modul in care traiesc, si ce fel de principii au acesti baieti care au umblat mai multi ani la scoala franciscana din Esztergom. Intrucit despre acest lucru nu am gasit cercetari si statistici, ca rezultat am cautat raspunsuri la intrebari similare, intr-o cercetare pe baza de chestionar, care este fabricat dintr-o intalnire de absolventi in septembrie 2011.

Din aceasta putem trage anumite concluzii, putem primi o imagine despre modul in care functioneaza „eficient” o scoala religioasa. In studiu majoritatea elevilor si-au dat bacalaureatul intre anii 1950-1990, dar sint si elevi care au absolvit doar doi-trei ani de liceu. La sondaj au participat 83 de persoane, fara sa vorbim de numarul preotilor care au absolvit liceul franciscan si apoi au revenit pentru a preda la aceasta scoala.

In completarea sondajului cu exceptia unuia au participat doar elevi „civili”.

Din aceste aproape o suta de chestionare putem trage concluzii despre imaginea principiilor educationale care au insotit viata elevilor in rindul Franciscan din Esztergom.

Din cele nouasprezece intrebari doar optsprezece au fost evaluate cu succes, printre care cele mai importante le voi prezenta mai jos:

Datele sondajului de cercetare

Timpul interviului: Septembrie 2011

Locul interviului: Liceul Franciscan Temesvári Pelbárt/intalnirea absolventilor

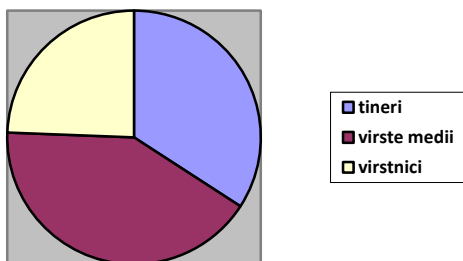
Modul interviului: chestionare, prelevare de probe (formular de voluntariat)

Numarul de chestionare emise: 100 bucati

Numarul de chestionare returnate: 83 bucati

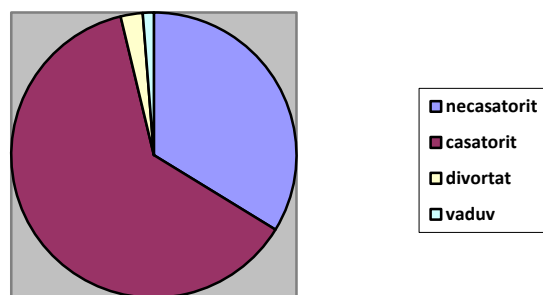
Modelul-numarul celor chestionati- grupa de virsta in cea ce priveste colectarea de date si locul ales pentru intilnirea de absolventi arata o imagine mixta.

Defalcarea de virsta este, dupa cum urmeaza:

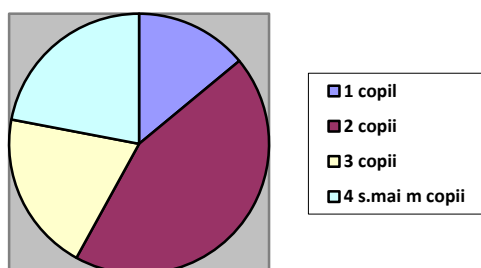
Un absolvent de liceu din 1958 a spus ca el inca inainte de nationalizare a urmat cursurile scolii generale franciscane. A fost martorul acelei perioade in care au functionat mai multe tipuri de scoli in cadrul aceleiasi institutii.

In privinta starii civile trebuie luat in considerare distributia de virsta, deoarece in rindul generatiilor tinere este caracteristic prelungirea de timp pentru a-si intemeia o familie.

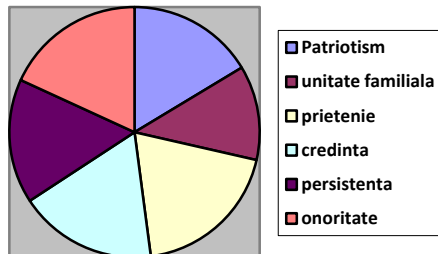
Casatoria (carei sfintenie este unul dintre pilonii educatiei religioase) apare ca valoare in comunitatea de respondenti, desi-prin intrmediul proportiei tinerilor- acast lucru este posibil doar la nivel de presupuneri.

Evolutia numarului de copii:

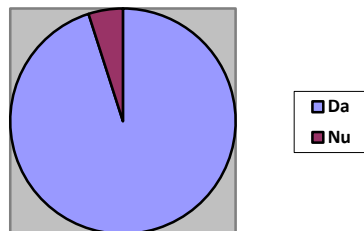
Pe baza datelor se vede ca educatia religioasa este si va fi intotdeauna un pilon important in viata familiei. Familia apare evident ca valoare in esantionul nostru.

Valori care sunt date de scolile religioase:

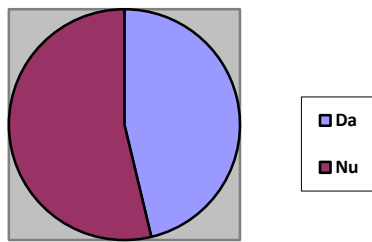
La intrebare s-au putut marca mai multe raspunsuri, pentru ca aici centrul misiunii este: ce fel de valori au primit respondentii in anii de liceu? Rapoartele arata un fel de putere, dar nu excesiva. Distributia lor este aproape acelasi, nu exista nici un raspuns aberant.

Pretindeti, ca sunteti un Catholic devotat?

Pentru omul credincios religia este o nevoie de zi cu zi, ale lumii de astazi, deoarece sunt o multime de obstacole care pot fi prevenite in acest fel. Cu toate acestea, rata de 95% sugereaza speranta ca valorile crestine-in acest caz valorile catolice-sint foarte importante in viata oamenilor.

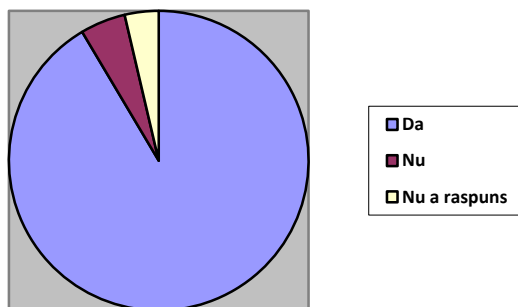
In resedinta dumneavoastra sunteti activ in viata Parohiala?

Pe baza raspunsurilor date la ultimele intrebari se poate vedea, ca viata religioasa nu se manifesta in exterior asa cum ar trebui. Acest lucru se reflecta si in participarea activa a vietii parohiale.

In cazul in care religiozitatea, pastrarea credintei, participarea la Sfinta Liturghie o vom compara cu aceasta intrebare, aici rata este mai mica.

Sprijiniti ecumenismul in Bisericile Crestine istorice?

95% din respondenti sunt in favoarea ecumenismului, care este o valoare crestina de patrimoniu, de-a lungul miscarii creand o coerenta in crestinismul modern.

Respondentii cu raspunsurile constiincioase au contribuit la obtinerea unei imagini corecte „a Ordinului Franciscan” si pe baza raspunsurilor putem spune, ca nu numai despre un liceu franciscan au declarat ca are un aspect de valoare, ci si despre educatia bisericii crestine: despre valorile crestine, despre valorile fundamentale ale oamenilor (prietenie, onoare, religie, moralitate, patriotism). In ciuda diferitelor puncte de vedere cercetarea indica o valoare de transfer a liceului cu valori unitare fixe, a caror traditie este valabila si in zilele noastre.

Din raspunsuri, din motive si din opinii se simte calitatea mai buna fata de scolile publice. Unul din cele mai importante caracteristici al institutiei de origine este asigurarea protectiei copiilor in scoala, un rol atribuit bisericii si educatiei religioase.

Pentru institutiile acestea sunt importante valorile religioase, care fac reputatie scolii, iar sarcina (functia) lor a pornit de la inceputuri. Avem tendinta sa credem ca metoda de crestere institutionala, imaginea de a judeca sint factori determinanti ai virstei.

Nici o interbare din sondaj nu a fost folosit pentru acest aspect. Acest lucru se datoreaza faptului ca la sfirsitul sondajului valorile fundamentale ale omului sunt egale cu valorile crestine, si acestea sunt aceleasi: dragoste, onestitate, perseverenta, spiritualitate (religie) patriotism...

Aceste rezultate de cercetare sunt independente de virsta si de situatia politica. Scolile bisericii nu sunt stabile, au o sarcina dificila din cauza-valorilor eterne si constante- deoarece aceste valori trebuie din cind in cind altfel protejate, transmise!

Tema aceasta a fost destinata sa demonstreze politica educationala dintr-o anumita perioada din viata unei scoli monahale.

Ce fel de metode pedagogice au folosit preotii franciscani si in ce fel de circumstante au invatat copiii care le-au fost incredintati?

Cu ce fel de succes au reusit sa educe acesti elevi? O imagine adecvata ne ofera ultima parte a tezei, in care sunt analizate chestionarele sondajului.

Bibliografie

Surse utilizate:

Surse de arhiva:

Biblioteca maghiara franciscana si arhiva Clement Burka. Documentele depuse de Gama Ordinului Marianus 369/1950

Historia Domus, MFKL

Arhivele Consiliului Judetean Komárom-Esztergom. Esztergom, oras liber regal. Rezolutia 74/1931 a adunarii generale din 23 aprilie 1931

Corespondenta 106/1942-43. MFKL

Corespondenta 119/32-33. MFKL

Corespondenta 187/1934-35. MFKL

Arhivele Nationale ale Ungariei 12.592., 550/1931.f. Denumita in continuare ANU ANU K. 592,550/1931. 25. és 28. f.

ANU K. 592.550/1931.12. f.

Arhivele arhiepiscopiei Esztergom, Serédi Cat. 22. , 1011/1931.

Alte surse

Anuarul scolii franciscane catolice Sf. Anton din Esztergom din anul scolar 1947-1948 editat de directorul P. Pócza Szalvátor, Esztergom, 1948

Anuarul jubilar al liceului Franciscan din Esztergom editat de directorul Reisz P.Pál director, Esztergom, 1993

Anuarul scolii elementare franciscane catolice Sf. Anton din Esztergom. Anul scolar 1946-1947, editat de P. Pócza Szalvátor directorul Esztergom, 1947

Anuarul ordinului franciscan al liceului Sf. Anton si liceul Lucratorilor din Esztergom numita de Sf. Maria. Anul scolar 1944-1945, 1945-1946, 1946-1947, editat de P. Szalóczi Pelbárt, Esztergom, 1947

Anuarul Jubilar al liceului franciscan Temesvári Pelbárt din Esztergom 1931-2001. Editat de P.Radics Dávid OFM Esztergom, 2001

Pe marginea prapastiei-rapoartele confidentiale MTI din 22 iulie 1943-10 martie 1944. Editat de Balogh Margit- Andreides Gábor-Z Karvalics László-Tátrai Gábor, Budapesta, 2006

Esztergom si vecinatatea ei. Nr 18 si 19 din anul al 52-lea

Discursurile lui Klebelsberg Kunó, articole si proiecte de lege intre anii 1916-1926, Budapesta, 1927

Ziarul Natiunea Ungariei 5 august 1989

Legile Ungariei legi din anul 1920, editat de Térffy Gyula Budapesta. 1921

Cartea Soarelui 1949-1950 Esztergom Istoria scolii

Gazeta Sportiva din 10 august 1952

Cronica claselor, anii scolari 1956-1960, I-IV, Esztergom Istoria scolii

Rákosi Mátyás: Discursuri si articole selectate, Budapesta, 1951

Natiunea Libera din 30 aprilie 1940

Buletinul Liceului Ordinului franciscan Sf. Anton din Esztergom numita Sf. Maria Publicata de P. Weiss J. Rikárd director, Esztergom, 1939

Buletinul Liceului Ordinului franciscan Sf. Anton din Esztergom numita Sf. Maria Publicata de P. Weiss J. Rikárd director, Esztergom, 1940

Buletinul Liceului Ordinului franciscan Sf. Anton din Esztergom numita Sf. Maria Publicata de P. Weiss J. Rikárd director, Esztergom, 1941

Buletinul Liceului Ordinului franciscan Sf. Anton din Esztergom numita Sf. Maria Publicata de P. Weiss J. Rikárd director, Esztergom, 1942

Buletinul Liceului Real al Ordinului franciscan Sf. Anton din Esztergom numita Sf. Maria Publicata de P. Weiss J. Rikárd director, Esztergom, 1932

Buletinul Liceului Real al Ordinului franciscan Sf. Anton din Esztergom numita Sf. Maria Publicata de P. Weiss J. Rikárd director, Esztergom, 1933

Buletinul Liceului Real al Ordinului franciscan Sf. Anton din Esztergom numita Sf. Maria Publicata de P. Weiss J. Rikárd director, Esztergom, 1938

Resurse din manuale ale istoriei Ungariei (1790-1918). Sursele au fost selectate si editate de catre: Nagy József Eger, 1998

Program educativ pentru scolile primare. Regulamentul ministerului 7500/1946 Budapesta, 1946

Literatura de Specialitate

Balanyi György: Inradacinarea ordinului franciscan pe teritoriul Ungariei Budapesta, 1940

Balanyi György: Viata lui Sf. Francisc de Assisi Budapesta, 1925

Balogh Margit-Gergely Jenő: Episcopii in timpul erei moderne a Ungariei Budapesta, 1996

Balogh Sándor – Gergely Jenő – Izsák Lajos – Jakab Sándor – Pritz Pál – Romsics Ignác: Istoria Ungariei in secolul XX Budapesta, 1986

Benedek András- Mezei Gyula- Tornyosi Nagy Éva: Sistemul de invatamint public si organizatii educationale Budapesta, 2009

Bertényi Iván- Gyapai Gábor: Istoria scurta a Ungariei Budapesta, 1992

Borsodi Csaba: Dizolvarea ordinelor religioase, retragerea licentei de operare in vara anului 1950. Schite ale istoriei bisericii Regnum Budapesta, 2000/1-4

Czene - Polgár Viktória: Politica bisericii in anii 1950 (conferinta a istoricului ordinii) Piliscsaba, 2005

Diószegi István- Harsányi Iván- Németh István: Istoria universala a secolului 20 1945-1995 vol II Europa Budapesta, 1997

Fináczy Ernő: Istoria educatiei medievale, Budapesta, 1986

Dr. Fornai Gyula: Lince franciscane, Biblioteca si arhiva franciscana maghiara-manuscris Budapesta, 1943

Gergely András: Istoria Ungariei in secolul 19, Budapesta, 2003

Gergely Jenő: Conventia din 1951 si dizolvarea manastirilor din Ungaria Budapesta, 1990

Gonda Imre- Niederhauser Emil: Habsburgii Budapesta, 1998

Hegedűs András: In vraja puterii si a istoriei Budapesta, 1988

Hóman Bálint - Szekfű Gyula: Istorie ungara, Vol I-V Budapesta, 1935-1936

Izsák Lajos: Istoria Ungariei de la un regim la altul 1944-1990, Budapesta, 1998

Kálmán Peregrin OFM: Isus Cristos fara haine, unde ti-ai lasat camasa?- franciscanii in timpul dizolvarii, Budapesta, 2000

Karácsonyi János: Istoria ordinului Sf. Francis cin Ungaria pina in anul 1711, volumul I si II Budapesta 1924

Kelemen Elemér – Kardos József: Scoala maghiara de 1000 de ani Budapesta, 1996

Dr. Magyar György: Cultura fizica a orasului Esztergom intre 1000-2000, Esztergom, 2001

Pedagogie Maghiara Nr. IV din 1982 Mészáros István: Németh László si reforma educatiei

Marek Viktor: Calugari in invatamintul public-manuscris-Esztergom, 2010

Mészáros István - Pukánszky Béla- Németh András: Istoria Educatiei Texte literare
Budapesta, 2003

Mészáros István: Cronologia educatiei maghiare si istoria scolarizarii 996-1996. Budapesta,
1996

Legende, mituri despre istoria maghiara a secolului 20, editat de Romsics Ignác. Budapesta,
2002

Pintér Márta Zsuzsanna: Scolile secundare din Ungaria ale ordinului franciscan in secolul
XVII-XVIII (curs), conferinte ale ist. ordinii Piliscsaba-Budapesta, 2005

Pölöskei Ferenc – Gergely Jenő – Izsák Lajos: Istoria Ungariei 1918-1990. Budapesta, 2003

Pukánszky Béla – Németh András: Istoria Educatiei Budapesta, 1996

Salamon Konrád: Istorie Maghiara 1914-1990 Budapesta, 1998

Söveges Dávid OSB: Capitole din istoria spiritualitatii Pannonhalma, 1993

Dr. Stuhlmann Patrik: Cum sa fie profesorul calugar? Budapesta, 1940

Szabó Csaba: Rapoarte ale bisericii 1951, 1953 Budapesta, 2000

Szántó Konrád: Istoria Bisericii Catolice vol II Budapesta ,1985

Szántó Konrád: Secretele oficiului bisericesc Budapesta, 1990

Orasul Sfintului Stefan, Istoria orasului Esztergom editat de Meggyes Miklósné, Esztergom,
2008

Thomas Sakmyster: Amiral pe un cal alb, Horthy Miklós 1918-1944, Szekszárd, 2001

Tomka Ferenc: Ne-au condamnat la moarte si totusi traим, persecutia bisericii 1945-1990
Budapesta, 2005

Unger Mátyás – Szabolcs Ottó: Istoria Ungariei Budapesta, 1979

Scoli celebre, profesori de renume conferinta internationala despre istoria scolilor, editat de
Somorjai József, Tata, 1994

Varjú János: Istoria culturii intelectuala a Ungariei, Debrecen, 1907

